

Jak powstaje Park Kulturowy Nowa Huta?

2016-09-28

Od wyrażenia zamiaru powołania parku kulturowego do jego stworzenia i wprowadzenia w życie musi minąć wiele czasu, a wymiar włożonej pracy jest ogromny. Poniżej publikujemy opis etapów tego długiego i skomplikowanego procesu oraz informujemy, jakie będą kolejne kroki do objęcia ochroną parku obszaru Nowej Huty.

11 czerwca 2014 r. Rada Miasta Krakowa podjęła, przygotowaną z inicjatywy Prezydenta Miasta Krakowa, uchwałę w sprawie zamiaru utworzenia parków kulturowych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków pn.: „Park Kulturowy Nowa Huta” oraz „Park Kulturowy Stare Podgórze z Krzemionkami”. Uchwała ta rozpoczęła proces, który w efekcie ma doprowadzić do utworzenia stref ochrony dwóch następnych (po Starym Mieście) obszarów Krakowa o szczególnych walorach historycznych, architektonicznych i kompozycyjnych – Nowej Huty i Starego Podgórza.

Należy podkreślić, że tworzenie parków kulturowych i opracowywanie planów ochrony jest zadaniem trudnym i długotrwałym, wymagającym dokonania szeregu konsultacji i analiz z udziałem specjalistów m.in. z dziedziny architektury, historii sztuki, urbanistyki, historii, ochrony zabytków. Dość powiedzieć, że pierwsze prace nad utworzeniem Parku Kulturowego Stare Miasto rozpoczęły się w 2006 r., w listopadzie 2010 r. podjęto stosowną uchwałę o utworzeniu parku, zaś Plan ochrony Parku Kulturowego Stare Miasto w Krakowie zatwierdzono uchwałą Rady Miasta w kwietniu 2012 r.

W związku z tym zasadnym wydaje się prowadzenie uporządkowanych, konsekwentnych działań, mających na celu systematyczne obejmowanie kolejnych obszarów Krakowa, wymagających szczególnej troski, także w zakresie wizerunku, specjalną ochroną w postaci parków kulturowych. I tak obecnie trwają prace nad utworzeniem Parku Kulturowego Nowa Huta, a następnie planuje się przystąpić do powołania Parku Kulturowego Stare Podgórze z Krzemionkami.

O takiej, a nie innej kolejności tworzenia ww. parków kulturowych zadecydowały możliwości uzyskania wyróżnień rangi krajowej i międzynarodowej. Należy wspomnieć, że w uznaniu dla wartości urbanistycznych, historycznych i architektonicznych Nowej Huty został przygotowany wniosek o uznanie układu urbanistycznego Nowej Huty pomnikiem historii RP (obecnie trwa proces oceny wniosku). Uznanie Nowej Huty za pomnik historii byłoby poważnym argumentem za umieszczeniem jej na liście kandydatów do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

W odniesieniu do Nowej Huty obecnie finalizowane są prace nad sporządzeniem projektu planu ochrony parku kulturowego. Wykonawcą, wyłonionym w trybie przetargu nieograniczonego jest Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki. Szefem zespołu opracowującego ten dokument jest najwybitniejszy specjalista od architektury krajobrazu w Polsce – prof. Zbigniew Myczkowski, wraz ze współpracownikami laureat Nagrody Miasta Krakowa za wykonany w 2012 r. plan ochrony Parku Kulturowego Stare Miasto.

Plan ochrony jest opracowaniem wymaganym przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami dla każdego parku kulturowego i podlega zatwierdzeniu w drodze uchwały Rady gminy po

podjęciu uchwały o utworzeniu parku kulturowego. W celu uniknięcia sytuacji podobnej, jak w przypadku Parku Kulturowego Stare Miasto, gdy plan ochrony został zatwierdzony dopiero półtora roku po utworzeniu Parku, władze Miasta (Prezydent i Rada – poprzez zabezpieczenie odpowiednich środków w budżetach na 2015 i 2016 r. oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej) zdecydowały o tym, że przygotowania obszernego specjalistycznego dokumentu, jakim jest Plan ochrony Parku Kulturowego Nowa Huta rozpoczną się z odpowiednim wyprzedzeniem tak, aby uchwały o utworzeniu tego Parku oraz o zatwierdzeniu Planu ochrony mogły być podjęte mniej więcej w tym samym czasie (może to nastąpić nawet na jednej sesji Rady Miasta).

Należy wyraźnie podkreślić, że ze względu na rozległość opracowania (teren, który ma być objęty ochroną w postaci parku kulturowego to ponad 300 hektarów tzw. „starej” Nowej Huty, wraz z klasztorem cystersów w dawnej Mogile, dworem Jana Matejki w Krzesławicach oraz budynkami centrum administracyjnego kombinatu metalurgicznego – tj. obszar około 4-krotnie większy od Starego Miasta!) projekt planu ochrony jest realizowany w dwóch etapach na przestrzeni roku 2015 i 2016. Etap pierwszy obejmował analizę zasobu krajobrazowego i uwarunkowań widokowo-kompozycyjnych wewnątrz architektoniczno-krajobrazowych. Etap drugi, realizowany w tym roku, to waloryzacja i diagnoza trwających przemian oraz wytyczne w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu. Zgodnie z umową, projekt planu ochrony ma zostać zrealizowany do końca września 2016 r., przy czym odbiór utworu nastąpi w ciągu 14 dni od jego przekazania zleceniodawcy, po stwierdzeniu, że został wykonany zgodnie z umową i nie posiada wad. Następnie treść opracowania zostanie poddana analizie oraz zapozna się z nią Prezydent Miasta Krakowa. Upublicznienie tego dokumentu planowano w późniejszym terminie, ale poprzedzającym konsultacje społeczne.

Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (art. 16 ust. 1a) formalne prace nad utworzeniem parku kulturowego mogą się rozpocząć po ogłoszeniu przez Radę gminy w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, o podjęciu takich prac. Jednocześnie Rada gminy powinna wskazać formę, miejsce i termin składania wniosków dotyczących projektu uchwały o utworzeniu parku kulturowego, nie krótszy jednak niż 21 dni od dnia ogłoszenia. Tak więc formalny proces tworzenia Parku Kulturowego Nowa Huta, niezależnie od wstępnych działań prowadzonych przez Miasto od ubiegłego roku (prace nad przygotowaniem projektu planu ochrony), będzie mógł się rozpocząć, gdy Rada Miasta Krakowa podejmie wyżej wspomnianą uchwałę o podjęciu prac.

Dopiero wówczas będzie można bowiem zebrać wnioski z postulatami i uwagami mieszkańców odnośnie do przyszłego projektu uchwały o utworzeniu Parku. Będzie to pierwszy, wstępny, etap konsultacji społecznych w tej sprawie. Po zebraniu i analizie wniosków oraz po analizie wytycznych z projektu planu ochrony rozpoczną się prace nad opracowaniem projektu uchwały o utworzeniu Parku. Projekt ten, jak również projekt planu ochrony zostaną następnie poddane właściwym konsultacjom społecznym. Po naniesieniu ewentualnych zmian projekt uchwały o utworzeniu zostanie przekazany do opinii, a projekt planu ochrony do zatwierdzenia przez Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Po uzyskaniu od MWKZ pozytywnej opinii i uzgodnienia oba dokumenty zostaną przedstawione Radzie Miasta w celu podjęcia stosownych uchwał: o utworzeniu Parku Kulturowego

**Magiczny
Kraków**

Nowa Huta oraz o zatwierdzeniu Planu ochrony dla tego Parku.

W związku z wycofaniem uchwały w sprawie ogłoszenia o podjęciu prac nad utworzeniem Parku Kulturowego Nowa Huta z programu sesji Rady Miasta Krakowa w dniu 28 września 2016 r. trudno obecnie wskazać orientacyjne terminy realizacji poszczególnych etapów przygotowania stosownych uchwał oraz finalnego powołania tego Parku. Utworzenie Parku planowane było na połowę przyszłego roku, tak aby nastąpiło to przed Sesją Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO, która ma się odbyć w Krakowie w lipcu 2017 r. W tej sytuacji na najbliższym posiedzeniu Komisji Kultury i Ochrony Zabytków Rady Miasta Krakowa w dniu 11 października 2016 r. planowane jest przedstawienie przez prof. Zbigniewa Myczkowskiego informacji na temat Projektu planu ochrony Parku Kulturowego Nowa Huta, tj. opracowania, które zostanie przekazane do Urzędu Miasta Krakowa w dniu 30 września br.